

Dobrovoľná športová organizácia

história vzniku

Dobrovoľná športová organizácia / DSO / bolo označenie pre športový klub, používané v Československu v päťdesiatych rokoch 20. storočia.

Po komunistickom prevrate vo februári 1948 došlo k zjednoteniu telovýchovy, v dôsledku ktorého museli všetky doterajšie telovýchovné spolky, organizácie a pod. s celým majetkom vstúpiť do Sokola. Bol tiež oficiálne zakázaný profesionálny šport, až na niekoľko výnimiek, ako dostihy. V roku 1952 došlo k ďalšej reorganizácii – 12. decembra bol prijatý zákon č. 71/1952 Zb. o organizácii telesnej výchovy a športu, podľa ktorého bol zriadený Štátny výbor pre telesnú výchovu a šport /SVTVS/ ako nástroj centrálného riadenia všetkých športových aktivít v krajine. Všetky existujúce oddiely boli zaradené do dobrovoľných športových organizácií, novovytvorených po sovietskom vzore. Systém DSO spadal pod Revolučné odborové hnutie /ROH/ a každý športovec sa podľa svojho občianskeho zamestnania musel stať členom jednej z nasledovných organizácií :

DSO Spartak : ťažké a všeobecné strojárstvo

DSO Baník : bane, huty

DSO Slavoj : potrav. priemysel, obchod, tlač, miestne hospodárstvo

DSO Slávia : školstvo, vedecké ústavy

DSO Tatran : ťažba a spracovanie dreva

DSO Dynamo : doprava, energetika, spoje

DSO Jiskra : textilný, chemický, sklársky, keramický, koželužný priem.

DSO Lokomotiva : železnice

DSO Slovan : štátna správa, justícia, zdravotníctvo, umelec. zväzy

DSO Rudá hvězda : ozbrojené zložky

DSO Pracovné zálohy /PZ/ : učňovský dorast

Označenie Sokol sa naďalej používalo len pre oddiely vidieckej telovýchovy. Neskôr vznikli aj uvedené DSO Rudá hvězda /Červená hviezda/ pre príslušníkov jednotiek ministerstva vnútra a ATK /Armádný telovýchovný klub/, neskôr premenovaný na Dukla, a to pre armádnych športovcov. Pre príslušníkov letectva bol zriadený ATK Křídla vlasti a pre príslušníkov pozemného vojska ATK Tankista. V 70.tich rokoch 20. storočia sa tieto združenia počali transponovať do telovýchovných jednôt /TJ/ v jednotlivých mestách s voj. posádkami pod názvom Dukla. Okrem týchto odznakov TJ, boli vydávané pre príslušníkov ozbrojených síl aj odznaky stredísk vrcholového športu /SVŠ/ ČH, resp.RH.

V 50.tich.rokoch sa tiež zriadila DSO PZ /Pracovné zálohy/, pre učňov, ktorá sa však zúčastňovala iba súťaží v mládežníckych kategóriách.

Komplikovaný a neprirodzený systém DSO sa neosvedčil, a tak v roku 1955 sa všetky spojili do jednej organizácie a v marci 1957 bol vytvorený Československý zväz telesnej výchovy a športu /ČSZTV/, ako riadiaci športový orgán. Kluby pôsobiace v jeho kompetencii sa premenovali na telovýchovné jednoty /TJ/. Niesli však naďalej názov pôvodnej DSO, až v šesťdesiatych rokoch sa niektoré oddiely vrátili k tradičným prvorepublikovým názvom, napr. z Dynama Praha sa stala SK Slavia Praha, alebo prijali názov patronátneho podniku /Škoda Plzeň namiesto Spartak ZVIL Plzeň/. V niektorých mestách došlo k spojeniu malých DSO do jednotného tímu /TJ Gottwaldov/. Rad klubov si však názov z čias DSO ponechala aj po páde komunistického režimu, niektoré sa k nemu kvôli obľube u fanúšikov dokonca vrátili po rokoch pôsobenia pod iným menom /SK Dynamo České Budějovice/. Označenie príslušnej DSO sa používalo aj na odznakoch vydaných pri rôznych športových, alebo telovýchovných podujatiach /Spartakiáda/.

V rámci športových súťaží v jednotlivých DSO, boli zriadené odznaky pre vynikajúcich účastníkov /PŘEBORNÍK/. Taktiež počas fungovania DSO boli vydávané odznaky v rôznych veľkostiach, farebných variantách či materiálovom prevedení.

Zobrazené odznaky z týchto dôvodov iste nemôžu dokumentovať všetky odznaky vydané v časoch pôsobenia DSO, účelom príspevku je čiastočne zdokumentovať túto dobu športu v ČSR z pohľadu zberateľa.

-Katalógová časť-

DSO Spartak

DSO Baník

DSO Slávia

DSO Slavoj

DSO Tatran

DSO Dynamo

DSO Jiskra

DSO Lokomotiva

DSO Slovan

DSO Rudá hvězda

			
---	---	--	--

DSO Pracovní zálohy /PZ/

			
---	--	--	--

DŠO SOKOL			
			
			

ÚDA	ATK Tankista	ATK Křídla vlasti
		
		

Poznámka: Odznaky nezodpovedajú skutočnej veľkosti, slúžia iba ilustratívne.